A NOSA TERRA

Ano XXXV — Núm. 486

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 376.979

CORR. ARGE. Cent. B | FRANQUEO PAGADO Concesión 2032 | TARIFA REDUCIDA Concesión 2727

BOS AIRES, 16 NOVEMBRO 1953

POLITICA E CULTURA

Velaí dúas verbas que algúns consideran antitéticas e que para nós son complementarias. Política, como se pode ver en calquer diccionario, é o arte de gobernar un Estado. Cultura é o desenrolo inteleitual ou artístico. Destas definicións sintéticas despréndese craramente que a política debe ser previa á cultura. Esto é que, para que a cultura adequira un outo nivel de desenvolvimento, é necesario que o réxime onde aitúa sexa amplamente democrático e liberal, a fin de non estar sometida a ningunha censura nin a ningunha traba de eispresión. Sóio deste xeito se pode cultivar o esprito, cando o terreo lle oferece todas cras de circunstancias favorabeis para elo, así como unha pranta se cultiva mellor nunha terra boa e ben abonada. A tiranía é o réxime máis pernicioso para a cultura; é como unha xiada que convirte nun páramo o xardín máis frolido.

Houbo na antiguidade un povo pequeno, moi pequeno, unha simple cibdade, de cuio brilo vive aínda a nosa civilización: Atenas. Nela alcanzou a democracia un grado non superado; e a súa cultura, asombro do mundo, despóis de fecundar o esprito de Roma, chegou, ao traveso da cristiandade, até os nosos tempos, sin que aqueles filósofos e artistas maravillosos teñan que avergonzarse dos de oxe en día. Nada hai no esprito humán que haxa escapado á súa curiosidade, e moitas das verdades de agora foron xa intuidas por aqueles homes eiscepcionaes. Así, mentras nos grandes imperios rexidos por déspotas, a cultura murchábase ou desaparescía na barbarie como sucedeu na invasión do imperio román pol-as tribus xermánicas, un povo minúsculo, exempro de liberdade e democracia, foi o berce do acervo científico, artístico, filosófico e literario que ilumina ainda, a humanidade.

Si eisiste, pois, un povo que está sometido á máis negra tiranía, inútil é que nos esforcemos en facer cultura para salvalo. Nunca chegaremos a poder dicir todo o que sexa mester, toda a verdade núa para levar ao esprito dese povo a eisacta visión da realidade; será unha cultura mediatizada, deformada ou disminuida; unha cultura falsa.

Esto dicímolo en termos xeraes; pero no referente ao momento aitual da nosa Terra, Galiza, non podemos nin debemos abandoar aos nosos irmáns que alá, no inferno en que viven, non teñen outro meio de loita que eisaltar as virtudes do noso povo, dar a coñecer os tesouros de tradicións que se atopan escondidos, falar do que fomos, do que somos e do que aspiramos a ser, anque non sexa dunha maneira crara, para non abrir os ollos da censura; traballar, en fin, por todo o que pode elevar o nome de Galiza e darnos a concencia do noso valer. E os que nos encontramos fora daquela cárcere, temos a obriga de superar aos que non poden dicir nela todo o que no seu pensamento fica oculto, por temor a un sagrifizo estéril. Nós debemos facer dende eiquí a laboura cultural necesaria e verdadeira para que chegue aos ouvidos do mundo enteiro e principalmente aos ouvidos dos nosos irmáns que sofren a feroz ditadura que os aferrolla.

Agora ben, ¿debemos darnos por satisfeitos, despóis de haber cumprido con este sagro compromiso cara o noso povo? De ningunha maneira. O limitarnos a unha aición tan pouco efeitiva, por moi meritoria que fora, sería pouco menos que unha traición á memoria dos nosos mártires, de todol-os mártires que morreron por defender unha ideia, que é a nosa, pol-a que loitamos, pol-a que nos sacrificamos —hai que dicilo, porque non sóio se sacrifican os que fan o don da súa vida—; pola ideia que o noso inmorrente Castelao tamén se sacrificou e cecáis morreu. Por todo elo temos que emprender unha aición máis eficaz, máis viva, máis reial; nunha verba, temos que emprender a aición política.

¿Cómo? Non é éste o logar para dicilo; pero, si queremos que o noso povo poida algún día verse ceibe das cadeas que o escravizan, hai que seguir outro camiño para liberalo.

¿Que a tarefa é moi difícil? Non-o negamos; pero hai que intentalo; hai que usar todal-as armas, hai que apelar a todol-os recursos, hai que aproveitar todol-os intres, para despertar concencias, decidir vontades e provocar un estado de inquietude que irrite os ánimos e concite os odios contra os causantes da nosa desventura.

Non queremos poñer de manifesto o exempro de Irlanda na loita sobrehumán que mantivo contra Gran Bretaña, hastra conseguir a súa independenza. Ese é un exempro tan eistraordinario, que comprendemos que nós, oxe por oxe, non-o podemos imitar, por moi boa vontade que tivéramos. As circunstancias son distintas; nin en poder financieiro, nin en poder humán, e posibel compararnos o máis mínimo aos nosos irmáns celtas da verde Eirín.

Non embargantes, esa ademirable loita ten para nós moitas insinanzas. Ela amóstranos que non debe haber ningunha transixencia cos inimigos; o bó galego, o que quere para a súa Terra un anaco de dinidade e de xustiza, debe ter para todol-os seus opresores, calisquera que sexan, o máis solene desprezo, a máis dura verba nos beizos e chegar incruso ao ataque persoal. Deste modo, certamente, non lograremos pronto conquerir os nosos anceios; pero abriremos un vieiro que será o úneco que nos conduzca á vitoria.

Sen dúvida que é un vieiro cheo de asperezas e sinsabores; mais non hai outro para chegar ao fin dos nosos deseios. O que teña ánimos para recorrelo non debe esquencer as verbas do Cristo: "Toma a túa cruz e sígueme". Soiamente coa cruz ao lombo podremos liberar á nosa Terra; con xogos froraes, somentes conseguiremos ramallos de rosas.

Resumindo, dúas aicións se deben levar a cabo na loita emprendida para combatir a tiranía de Galiza, non tan sóio a de oxe, senon a que data dos tempos dos Reis Católicos, a aición política e a aición cultural; a política, principalmente, dende o eisterior, e a cultural dende fora tamén e dende dentro. Nós comprendemos que os que se atopan na Terra eispóñense a mil perigos que non eisperimentamos os que estamos lonxe dela; por eso non podemos pretender que alá, se fagan as mesmas cousas que eiquí; pero tampouco podemos acceder a ceñirnos a unha aición incolora, de vaselina e guante branco, que non produza noxo nos mandamáis peninsuares. Lamentaremos moito que éstes nun aiceso de violencia, en venganza cecáis dos nosos ataques, cometan tropelías contra de persoas inocentes; mais non podemos darlle a esta loita, que para nós é xusta e obedece ao mandado dos nosos mortos, o caráiter dun paso de rigodón ou dun congreso eucarístico.

Con toda cordialidade, pero con toda franqueza, eispoñemos a nosa maneira de pensar, que coidamos é a da maoría da nosa coleitividade; i esperamos que todos interpreten e respeten a nosa posición, coma nós interpretamos e respetamos a dos demáis.

Para nós sóio hai un norde na nosa loita, que nunca se cansou de recordar o noso inesquencibel guieiro, e que nós debemos repetir hastra que constitua unha pesadela para os nosos opositores: ¡República para Hespaña e Autonomía para Galiza!

Galiza Non E' un "Ismo" para Mellor Ocasión

Os eistranxeiros enquistados no periódico "Galicia" paresce que rescibiron un chamado a sosego e revisaron o lenguaxe imprudente que viñan usando dunha tempada a esta parte. Xa non falan da "gloriosa" Sabela nin das águias bicéfalas mais non por iso mostran maor senso común, cecais porque ele ande escaso en certos miolos, sobor de todo, cando se trata de discurrir en col dos problemas nacionais galegos Emporiso, cada vegada que se lles da por falar deles, caen na negación dos principios máis esenciáis da nacionalidade e terxiversan do xeito máis ausurdo e descarado os ideais que deben inspirar a aición das entidades galegas.

Os galegos non necesitamos nunca desos falsos redentores para sentir o chamado do noso deber. Sempre estivemos, na Terra e na emigración, firmes no posto de loita, consecuentes cos nosos principios democráticos e leales cos nosos deberes con Galiza. O sentimento democrático da nosa coleitividade en todo intre se mantén aceso, pois é consustancial co noso povo, que sempre mostrou seu esprito aberto ás inquedanzas de liberdade e melloramento social, e frente ao entreguismo que prende en outros grupos, ahí está a rexedume dos galegos frente a todol-os intentos de infiltración feixista.

Cando os galegos coincidimos con outros povos en col dun problema sabemos xunguir os novos esforzos, sin regateos i é así como na loita antifranquista a nosa coleitividade aportou os meirandes esforzos sin importarlle loureiros nin primacías que merescía e meresce por cantidades e calidade. Mais ese entusiasmo noso i ese desprendemento, non poden ser interpretados por ninguén como un esquecemento dos nosos deberes como galegos e moito menos para que uns alleos, iñorantes das nosas cousas, veñan a decirnos que os problemas enxebres de Galiza son "ismos" para mellor ocasión. Facer tal afirmación dende un periódico pagado por galegos é caer xa no insulto groseiro e no aldraxante desprecio a que está acostumado o centralismo castelán. Para eses señores paresce que os galegos seguimos a ser hespañoles de terceira e os nosos problemas estorbos no camiño, que é mester apartar.

Para os galegos, xentes de esprito aberto a todalas inquedanzas, caben todol-os ideais e todal-as variantes do pensamento democrático, pero o que non cabe é renegar da Terra Nai e dos problemas seculares que abraian a vida do noso povo decindo que todos eles son secundarios e sin importancia. Para un povo, o esencial e primerio é a loita pol-a súa propia supervivencia, pol a recuperación da súa propia persoalidade nacional. Os demáis son problemas máis ou menos secundarios, o que non quere decir precisamente que se deixen para máis adiante, pero sí que deben resolverse a través da aición desenrolada en percura dois ideais esenciais de Galiza. A eisperencia tennos demostrado craramente que sóio a aición dos galegos pode resolver os problemas de Galiza e impedir a súa inxusta postergación; por eso loitamos contra a tiranía feixista con todas as nosas forzas, pero sin perder de vista que o noso ousectivo esencial é Galiza e que non sacaremos ningún proveito en trocar un tiran por outro de calquer nova sinnificación ou ideoloxía, que siga a negar os dereitos de Galiza. Decir con verbas falaces que se loita por Galiza negando esta premisa esencial é unha mistificación groseira e unha burra aos máis queridos sentimentos dos galegos.

Se tan [illegible] as afirmacións procederan dun galego, sentiríamos [illegible] por tanta probeza d-esprito, que nin na emigración pode sacudir a pauliña dese comprexo de inferioridade imbuído pol-o esprito castelán. Mais vindo, como veñen, de eistranxeiros enquistados no órgao dunha entidade galega, que tantas mostras ten dado da súa rexedume democrática e do seu sentimento galego, elo constitúe un aldraxe que non se debe permitir pol-a honra de Galiza e pol-o bó nome de galegos.

Sabemos diferenciar perfeitamente a Federación de Sociedades Galegas e a súa honrosa traeitoria de loita, de toda esa xente que iñora e desprecia os nosos problemas. A masa federada ten dados moitos eixempros do seu fondo sentimento galego, que revalidará unha vegada máis barrendo dos seus lares a alleos irresponsabels, que veñen a facer vilipendio da súa xenerosidade e nobreza. Enton estos noxentos feitos quedarán na súa rexa traeitoria como un episodio máis na loita constante contra os nemigos de Galiza e voltarán os lumiosos tempos en que facendo honor a Curros Enríquez e ao patriótico lema que invoca, "Galicia" volte a falarlle de patria aos desterrados e de liberdade e redención aos servos.

GALIZA E AS BASES

Un acontecemento, do que sen dúvida han remanecer derivacións de trascendental importancia no futuro desenrolo da situación política e xeneral de Hespaña, costitueo a recenta firma do trato bilateral, suscrito entre os gobernos de Washington e de Madrid, en virtude do cal os Estados Unidos, fanse cárrego dun número determiñado de bases estratéxicas en territorios peninsuares.

Hespaña, que dende longos anos fica ao marxen dos trafegos económicos, culturales, diplomáticos e militares de Europa, consecuencia lóxica d-unha costante e cada vez máis acentuada declinación, enceta co feito que nos ocupa, un novo período histórico, pol-o que ten de se engadir a vida aitiva dos paises europeos, pro non certamente pra encher papeis protagónicos, senon, en troques, nun vergoñente o humildoso estado de colonia que non a outra cousa equival a situación de vasallaxe que por mor do trato suscrito, se coloca con respeito cos Estados Unidos e indireitamente, cos paises siñatarios do pacto do Atlántico.

A propaganda falanxista armou arredor do feito que nos ocupa un balbordo publicitario de grandes proporcións, cal querendo amostrar nelo o meirande trunfo da diplomacia do réxime. Como si o histerismo posto de releve — que parés que non tivera outro ouxeto que o de enganarse a si mesmos, afogando os remonsos da pouca concencia patriótica que sempre tiveron os españoes — non fora a máis categórica demostración da falsedade de tal trunfo. Hespaña, na aitualidade, amostrasemos, ainda máis que en épocas pasadas, coma unha tráxica e ridícula caricatura os mesmos persoeiros que fai somentes 17 anos alcenderon a máis crudel e sanguiñenta guerra civil co gallo de faguer da Hespaña "Una, grande y libre", de recostruir o "Imperio" e doutras argalladas españoleiras do mesmo xeito, ollámolos agora entoando laudes a un acontecemento que convirte o país nun virtual estado de colonia. ¿Era mester que pra outer tales "trunfos diplomáticos", morreran perto de 2 millóns de cibdadáns, que se asolagaran nun mar de destrución as riquezas do Estado e se malbaratara o tesouro da facenda en istrumentos de morte e violencia a empregar contra os propios conveciños?

Dende logo que nós non caemos no erro de crer que todol-os males que sofren os povos peninsuares semanegan enteiramente do rexime que aitualmente os agriolla sin que con elo queiramos xustificar o dito rexime nin moito menos. Nós non enxerguemos somentes os efeitos, senón as causas que os orixinan; emporiso que coidamos que o dito réxime é a lóxica consecuencia dun longo proceso histórico, caraiterizado por anceios de predomiño de mando de intolerancias, de ir encol de ridículas e absurdas abstracións. Un desenrolo histórico, que aiciona rexido por tales módulos, non pode colleitar máis que ruinas, desastres, miserias. O pacto bilateral que comentamos é a culmiación da ringleira de fracasos a que levou á Península o Estado Español. O trato devandito foi suscrito por Paco primeiro como podoselo por un Enrique, un Calros ou un Alfonso calquera. Ise pacto foi ideado e planeado por Sabela de Castela e Fernando de Aragón xa que da sua aición remanecen todal-as desgracias de Hespaña, inda que asi nono crean os españoes de dereita e de esquerda; o cal nos demostra una vegada máis que entr'eles non hai diferencian no tocante a sentimentos centralistas; o unico que os arreda é o coor dos seus pendóns.

¿Cál ten de ser a posición de Galiza perante a nova situación que se lles plantea aos povos espanoes?

Os galegos, bós e xenerosos, que foguemos da Patria Galega o norde dos nosos anceios e de todol-os ideaes e inquidanzas, do noso esprito, coidamos que o novo "Status" non altera de xeito fundnmental a situación galega.

Galiza trocará de amo, pro non de estado, xa que si pol-os alcances do pacto deixara de perteñecer a esa frustración coleitiva que se chama Hespaña, pra ser unha posesion dos Estados Unidos, sin que

(Continúa na páx. 4)

7 de Novembro

Data groriosa na épica loita sostida pol os povos hespañoes en contra do ataque nazifeixista para derrubar a República do 31. Naquel día a capital de Hespaña mostrou o coraxe do povo que se dispuxo a defender o réxime democrático e liberal que el mesmo se había dado. Nós tivemos a honra de estar representados nese momento histórico pol-as milicias galegas, que verteron o seu sangue, enaltecendo o nome da nosa Terra, cuíos fillos sempre foron xenerosos para sair en defensa da liberdade. Oxe, diante do pacto infame que acaba de ser firmado antre o ditador híspano e o capitalismo ianquí, recordamos emocionados aquela data e renouvamos os anceios de recuperación da República para que nela Galiza poida recobrar o seu direito de posuír un goberno propio.

RA 29/8

O GOOL DE FERREÑO... Ferreño é un dinámico e simpático fubolero "cento per cento" e como é home de moitos folgos, inda ten tempo e vagar pra adicarllo ao Centro Galego, e inda máis...

O outro día, na Asambreia anual de representantes do Centro, tratouse o asunto idiomático da correspondenza de relacións con entidades e persoas afins.

Houbo varias intervencións e todas elas, coincidentes neste ponto: toda a correspondenza dirixida ao Centro en galego, debe contestarse no mesmo idioma. Asunto resolto. ¡Qué te crees tú eso!... De sócato, Ferreño, erguendo os brazos, ceibou a berrar: ¡¡Orsay, orsay, orsay...!! E dirixíndose ao oficial de xustiza alí presente, como si fora o "referee" da cancha, espetoulle carraxento: ¡¡ese gool foi d'orsay, d'orsay!! Porque d'acordo aos Estatutos e ao Convenio...

CONVEÑAMOS EN QUE o Ferreño é un bon rapaz. Un pouco impulsivo, é certo, mais no fondo, non é máis que un simpático "hincha" de fútbol. A ele, que lle non veñan con filoloxias, nin maldito se ll'importan. Todo iso da cultura "gayega" nin-o entende nen o enxerguerguerá endexamáis. Emporiso que o millor é deixalo tranquilo...

Agora unha cousa: porqué lle non mercan unha pelota e unha camiseta de futbol e o mandan a "patear" ao patio, cada vegada que haxa que tratar asuntos da cultura galega? Porque non vos vai deixar traballar tranquilos, e o dia menos pensado, métevos un gool de "media cancha"...

O COITADIÑO DE DON BRAULIO o do "Nuevo Correo" anda adoecido porque as cousas lle non saíron ben. Pro é que o asunto non é pra menos. Fracasoulle a coleitividade galega, que non é moco de pavo, na antroidada hespañoleira do 12 d'Outubro. E tivo que conformarse cos "cuchipandeiros e milongueros" da "Santa Casa" da rúa San Xosé, que non representan a ninguén...

Por todo elo, Don Braulio está "cabrero" e cuspe sapos e cobras contra os galegos. Contra os galegos e as súas institucións, chegando na sua xenreira por decir que, dende o podeiroso Centro Galego á máis miúda sociedade comercal, somos un fato de "rojillos separatistas"... Moitas gracias, Don Braulio, moitas gracias...

O CERTO É QUE nós tomamos a cousa a risa porque non estamos na vixiga de Don Braulio, que si non...

¿Vós seica sabedes que Don Braulio foi "condecorado" fai cousa de dous meses pol-o goberno falanxista? E si agora lle sacan a medalla?...

Emporiso que temos de sere máis comprensivos e facernos de conta que o emprego de Don Braulio "é muito delicado"... Un sempre fracaso esbandállao, déixao sen pitanza. E da medalla, nin falar...

Agora o coitado tomouna co Centro Galego, as "Xornadas Galegas" e a Comisión de Cultura.

Certamente que, si o Centro Galego pubricase libros casteláns e tomara parte na antroidada hespañoleira do 12 d'Outubro, Don Braulio beillaba na ponta d'un pé...

¡Probe Don Braulio! Qué ll'imos facer, meu vello? As cousas hai que tomalas como veñen e da nada vae encabuxarse...

OS "RABANITOS" co asunto das Bases, fanse cada lio e din tantas parvadas que é como pra botarse as mans á cabeza. Por exempro, nun editorial dun coñecido periódico galego de Bós Aires, co tipdoo — en letras moi gordas — "UNIDAD", o rabanito dis moi compunxido referíndose á entrega: "nuestra España, nuestra amada Galicia, ambas pueden desaparecer"...

Si será mamalón este "rabanito". Pro é que Galiza non está ocupada por Hespaña dende fai catro séculos? Nembargantes, apesares dos Reis Católicos, dos Carlos, Alfonsos, Felipes e Fernandos; do falanxismo, do idioma castelán e de toda a noxenta morralla hespañoleira que asoballa a Nosa Terra, Galiza é Galiza, meu vello, e non hai poder humán que a faga desaparecer. En canto a Hespaña... ¡Olé torero!...

LA COLECTIVIDAD dijo ¡NO!... nós acraramos: As coleitividades galega, catalana e vasca, dixeron ¡NON! A hespañola, dixo ¡SI!, e sinón, que llo pregunten ás carrozas...

NO XANTAR QUE as Agrupacións "A Terra", "Círculo de Santiago" e "Galicia" orgaizaron co gallo de porlle o ramallo ás obras do Centro Galego, houbo os cons[illegible]los discursos. Un en galego e tres en castelán. E abofé que saímos abouxados con tantos "habéis", "queréis", "hacéis" e "tenéis", que en beizos galegos, non adoitados a esas melifluidades dun idioma estranxeiro, sona a choco. E un pregúntase: cándo os nosos direitivos van a collel-o costume de falar en galego? Porque, señores, ademáis de patriótico e de elemental senso común, é unha nota de bon gosto...

NO AITO D'HOMAXE a Companys no Casal de Cataluña, antre outros oradores, falou o catalán Ripoll, espallador de tan meneada Unidade Hespañola e outras erbas. Mais vaiamos por partes: falou no baril e sonoroso idioma de Verdaguer, e, entre outras cousas deixou ben sentado que Cataluña é a unica pátria dos cataláns...

Certamente, con homes asin, podese botar un parrafeo...

¡AH! M'ESQUECIA... Os "rabanitos" saíron escandalizados pol-as afirmacións catalanistas de Ripoll, e porque non falou en mozárabe...

Antre eles estaba moi foncho, facendo punta, o "Mariscal de Campo". Non sabemos o que trataron nin as medidas que van a tomar os estrogodos, pois o seu encabuxamento era moi visibel.

¡Ripoll, Ripoll, que lle fixeches aos teus irmáns?...

NUN LONGO EDITORIAL "rábano" na "Galicia" — os "rabanitos" decote escreben longo — o editorialista pregunta moi foncho: "¿Cómo se puede calificar el deseo de parte de algunos irreflexivos — os irreflexivos somos nós — de que la organización gallega republicana más combativa y más importante de toda América y su prestigioso paladín, deba cambiar de manos?".

¡Eiquí te quero ver, escopeta!... De mans, de pés e d'acento, debe trocar a Federación. Eses estranxeiros acentos murcianos d'Estremadura, Andalucía e Madrí, que por moitos motivos tanto nos "hincha" aos galegos...

I encanto ao paladín de marras, decime ché "rabanito", de que paladín me hablás? Eu non sei se vosé m'entende...!

Sacate la caretita,
Sacate la caretita
que te quiero conocer,
.....

TANGO MILONGA.

(Continúa na páx. 4)

COUSAS D'HESPAÑA

Co gallo de se cumplir derradeiramente o 7º centeario da Universidade de Salamanca, as autoridades falanxistas orgaizaron unha xeira de aitos nos que se incluía un homaxe ao gran pensador vasco don Miguel de Unamuno cadeirádego e reitor por moitos anos da devandita Universidade.

Pro cando os mesmos ian ter lugar, as autoridades dispuxeron a sua suspensión. ¿Razóns? Según parés a completa subordiñación do réxime ás autoridades, eclesiásticas, as que alegaron que Unamuno foi un gran herexe, mestre de herexías.

Dende logo que isto da herexia refirexe á intelixencia i-en Hespaña ser intelixente, e faguer uso do pensamento é un delito que se paga coa vida. Por algo berraban os xerarcas do réxime "¡Viva la muerte, muera la inteligencia!", e por algo Hespaña sempre ficou ao marxen da cultura, do progreso e da civilización europeas. Pro este é un mal que non ten cura, xa que o cerrilismo i-a intolerancia aos españoes venlles de raza. Craro que tamén isto ten as suas ventaxas, por exemplo a de no oficio da misa o xefe do Estado seña mencionado en latín "DUCE NOSTRO FRANCISCO". Amor con amor págase.

MANIOBRAS DO CENTRALISMO REAICIONARIO NA NOSA COLEITIVIDADE

Unha proba máis da infiltración hespañoleira, centralista e reaicionaria na Federación de Soc. Galegas, a constitúe o homaxe aos Mártires Galegos, simbolizado no noso Proto-Mártir Alexandro Bóveda, realizado na Federación e que os reaicionarios hespañóis que manexan dende afora a entidade, tiveron a audacia — e os da casa o callo ou a cordura de permitilo — de desvirtuar, dándolle ao aito un senso marcadamente hespañol e centralista, sendo éste presidido pol-os retratos de García Lorca e Mariana Pineda...

Alexandro Bóveda, o noso Proto-Mártir nazonal, neste aito do 17 d'agosto que se ven celebrando todol-os anos por todol-os galegos espallados pol-o mundo, sirveu de bandeira a realción hespañoleira que runfa nunha das máis importantes entidades da nosa coleitividade, provocando deste xeito o confusionismo, clima ideal pra os seus manexos centralistas e reaicionarios.

Fronte a este indiñante estado de subordinación alleeira antigalega por que atravesa a entidade de referenza, é doado por de noto, o homaxe que no Casal de Cataluña se rendeu ao Proto-Mártir catalán Companys. Foi un homaxe de catalanidade e democracia e alí, poidemos ollar os mesmos elementos hespañoleiros e reaicionarios, a rosmar porque o aito non responder aos seus turbios manexos centralistas.

E mester que os federados reaxan contra este indiñante estado de cousas que desvirtúan e luxan, os principos galeguistas e democráticos que a Federación sostivo varilmente ao traveso da sua longa eisistenza.

A Federación é unha casa galega e ademiramos e sabemos honorar ao seu debido tempo, e lugar, a memoria dos próceres hespañóis, mais elo non ha servir, non debemos toleralo, pra crear confusionismos noxentos que os hespañóis centralistas e reaicionarios aproveitan pra os seus turbios manexos.

NON ESTAMOS D'ACORDO SEÑOR MIGUEL DE AMILIBIA

No aito en homaxe a Companys, o esgrevio patriota e mártir catalán, realizado no Casal de Cataiuña, o señor Amilibia, campeonisimo da Unidade Hespañola, fixo unha eisaltación dos Reis Católicos, arrañadores do imperio de Castela, esbandallado despóis — verbas do orador— por guerras estúpidas...

Pra o señor Amilibia, a Unidade hespañola baixo o cerril imperio de Castela, foi unha aición eispontánea. Craro está, que nós os galegos, temos perfeitísimo dereito de pensar o contrario: que a entrada en Galiza da crudel e astuta Sabela, portando co pendón morado e o escudo sostendo as imperiáis águias bicéfalas, o asesiño machado que tallou a gorxa do Mariscal Pardo de Cela, defensor da liberdade de Galiza, trouxo a Inquisición, a escravitude, a fame e a diñidade mancada do noso povo.

Trais das imperiáis águias bicéfalas, viñan de Castela os decretos que ordeaban a morte de Galiza como nazón. O seu rico e saudoso idioma foi proscripto e a súa cultura anulada; a economía do pais esfrangullada ao obrigar aos señores feudáis (os donos da terra) ¡como castigo!, (?) por defenderen a liberdade da súa patria, a emigraren e con eles as súas rendas, a Corte imperial de Castela.

A representación de Galiza en Cortes pol-a cidade de Zamora, e o éisodo dos campesiños galegos coa fouce ao lombo cara os queimados campos de Castela e a emigración galega en masa a América, é un alegato d'abondo elocuente, non lle parés, señor Amilibia?

Como se pode apreciar, pol-o sistema, os tan loubados — pol-os hespañois centralistas e reaicionarios — Reis Católicos, son uns mañificos eixemprares de feixistas, precursores de Hitler, Mussolini e Franco.

Reparade no seu sistema: Habia que anular a Galiza, nazón de grande prestixo cultural e histórico e amañouse contra dela unha guerra de sometimento. ¿As causas? O feixismo, decote acha as causas e cando non, invéntaas. Neste caso, foi a pacificación do país por mor da belicosidade dos señores feudáis galegos, como si os señores feudáis dos demáis países, incruso Castela, fosen uns cómodos e tranquilos burgueses...

A invasión levouse a cabo e coa morte do Mariscal Pero Pardo de Cela, Galiza convertiuse nunha colonia de Castela.

A sortir do fatídico 17 de nadal do año 1483 no que o mariscal Pardo de Cela perdeu a súa vida na defensa da liberdade de Galiza, o pais galego entrou nunha longa noite d'opreixon espritual e material e da cal comeza a espertarse. E non han ser os eternos papagaios hespañoleiros espalladores de "ismos" aprol da "unidade de la patria" os que torzan os nosos anceios nazonáis, porque sabemos moi ben o que queremos e a onde imos.

O Galeguismo Forza Indestructible

por FIZ FERNANDEZ

No medioevo encétase a noite secular galega. Despois da revolución francesa alboréase o rexurdir do novo dia. Iste pensamento ten fondo siñificado na esencia do galeguismo, como forza trascendente e de raigambre indestructible.

O medioevo siñifica pra Galiza a asimilación da sua élite políticoadministrativa, representada polos siñores da nobleza. Asimilación que leva tras de sí a sumisión do povo traballador a unha cultura allea, rematando sometido a unha política adeministrartiva, tamén allea, co que a persoalidade nazonal así asoballada esmorecia os seus direitos diante dos demáis povos do mundo. Os poucos xestos de oposición, tal o caso de Pardo de Cela, teñen por iso un significado nazonal histórico, non por quen tivo a arroutada de se erguer en rebeldía, senón polo xesto en si como eispresión dun anceio nazonal de supervivencia diferenciada. E o mesmo que cando erguemos a nosa bandeira, a cal estará feita de seda ou filo como as bandeiras hespañolas, francesas ou calisqueira outra máis. Pre nós é simbolo representativo dunha idea. Idea que se enxendra nun propósito de asociación instintiva, teleolóxicamente evolutiva en col do perfeucionamento humán.

Sometidos e asimilados os siñores galegos baixo da corte castelán, trocase Galiza nunha sociedá rexida por filios cuia esterilidá pra administrar os seus destiños abócanos a unha tristeira situación, na que se nos chega a privar dos máis elementales dereitos, como o de representación en cortes. Cando unha élite recoñece dereitos a outra pra rexir os destiños do seu povo confesa a súa incompetencia, e esta estirilidá provoca procesos sociaes en que a masa popular degrada e dixere aos seus dirixentes, formentando movementos que inzan o rexurdir nazonal, incitadas polo desconsolo da súa impotencia, ou pol-a incompatibilidá co extranxeiro. Outra veces, iste mesmo estranxeiro asimílase aportando a sangue nova pr-a levadura necesaria pra voltar a despertar do seu sono ao povo recollido na indiferenza diante d-un contorno disimilar. Así foi como o povo galego, recollido, indiferente, n-unha verba ausente no rexurdir hispánico por non corresponder a súa persoalidá co común denominador das direitivas castelás carcomiu e esbaiu o señorío da minoria direutiva confundíndoa e aniquilándoa hasta rexurdir unha nova élite de forma cultural, máis, de fondo nitidamente popular, favorecido pol-o movemento encetado na revolución francesa, que acadou co absolutismo monrquico brindando posibilidades harto alentadoras.

O froito diste proceso histórico-social é xeración dos precursores i-a doutriña que abrangue na súa totalidá o problema cuia traieutoria esbozamos, é o galeguismo. Doutriña, como vemos, de raingambre fndamente popular, por tanto democrática e patriótica nos seus máis cabales siñificados: políticos, sociaes e filosóficos. Por iso enceta este breve comentario co calificativo a galeguismo de forza trascendente de raigambre indestructible. Indestructible como todo o que é eclosión na evolución d-unha maioria nazonal. Por ser lei na naturezaa evolución. E por ser indestructible a natureza mesma.

Nova comisión do Centro Pontevedrés

O Centro Pontevedrés, meritoria e patriótica entidade da nosa coleitividade, na Asamblea celebrada o 12 do derradeiro mes de Outubro procedeu ao cambio de autoridades, quedando a Comisión Directiva aitual composta da seguinte maneira:

Presidente, José Iglesias; Vice Presidente, Eugenio García; Segredario, Cándido A. González; Pro Segredario, Vicente Velasco; Tesoureiro, Luis Villaverde Pro Tesoureiro, Hilario López; Vocales, Antonio Rodiño, Severiño Argibay, Manuel Casal, Antonio Ruibal, Manuel Pazos, José Freijeiro, Manuel Mourente, Oscar Lorenzo e Manuel Ucha, José Pocciro, Angel Magdalena, (h.). José Sánchez, Venancio Pérez, Gonzalo Alén, Ramón Burgo, Jesús Tomí, Juan M. Martínez, Joaquín Campos, Juan M. Sanguinetti.

Revisores de Contas: José M. Ferreño, José M. Cascallar, José F. Alegre é José Baladrón.

VALORES GALEGOS

Ramón Vilar Ponte

Co pasamento de Ramón Vilar Ponte ocurrido derradeiramente na cibdade da Cruña, perde Galiza un dos máis varudos e costantes loitadores encol dos seus dereitos.

Ramón Vilar Ponte, soupo ser un patriota exemplar; toda a súa obra requintada e meritoria, amostra as inquedanzas do seu esprito bon e xeneroso, teimando de cote por espallar o coñecimento da groriosa e secular cultura do noso país; é daquela vurdia xeneración galega que no ano 1916, douse a tarefa de reconquerir o herdo moral e material de Galiza, foi seu dúvida, polo seu aceso patriotismo, un dos vaores máis destacados.

...Cando as cadeas da reación mórzárabe asolagaron ao noso país, anceioso de progreso e liberdade, Ramón Vilar Ponte foi unha das vitimas da súa cerril intolerancia, pro a pesares da gaiola, dos malos tratos, e das persecucións de que foi ouxeto; soupo manterse firme nos seus ideaes patrióticos e democráticos, loitando por eles até onde era posibel nas máis adversas circustancias. Viveu e morreu sempre fidel a eses principios consustanciaes eo sentimento dos verdadeiros galegos.

Ramón Vilar Ponte era licenciado en Filosofía e Letras, colaborador da maor parte dos xornales e revistas de Galiza. Foi direitor do Correo Gallego do Ferrol, Alcalde de Viveiro, o seu povo nadal. Perteneceu como numerario á Academia Galega, habendo outido varios premios en concursos literarios, con temas sempre adicados a Galiza. Entre as súas obras principaes figuran a Historia Sintética de Galiza. Doutrina Nacionalista e O Sentimento Nacionalista e o Internacionalismo, ademais dunha longa biografía do ilustre vivariense Nicomedes Pastor Díaz, que quedou inédita. O discurso que pronunciou co gallo do seu ingreso na Academia Galega, é un intresante e maxnífico estudo en coi do movimento encetado en 1916 coa creación das Irmandades da Fala, no que recolle o máis intresante da labor ideolóxico e literario dunha época de recuperacion l-estudo da nosa cultura autóctona. A súa derradeira obra. Dias, Feitos e Homes da Real Academia Galega sirve pra pór de releve como Vilar Ponte intresábase pola cultura do noso País, e coma sentia o amor a Galiza, o que demostrou sempre no decorrer da súa eisistenza, adicándose aos traballos e aos estudos sempre co pensamento i-o conrazón postos na Patria querida. Vaia por medio destas liñas, o sinceiro homenaxe dos galegos de Bós Aires, pra quén coma Ramón Vilar Ponte soupo sempre ser fidel aos ideaes da patria e da liberdade. ... .

Irmandade Galega de Mendoza

Informánnos de Mendoza que a Irmandade Galega da cibdade cuyana celebrou con patrióticos e axeitados aitos as xornadas da semana de Galiza, os que consistiron en audicións radiaes, aitos teatrales etc.

Nas devanditos xornadas coupolle unha destacada aituación ao noso compatriota e amigo Dr. Sánchez Guisande que á sazón atopábase en Mendoza.

Alédanos comprobar que a fé patriótica dos galeguos do interior sigue acesa aicionando encol do soerguemento dos dereitos da nosa Patria.

Audición "La Voz de Galicia"

Dirixida polo popular Fernando Iglesias (Tacholas) e baixo o título de "La Voz de Galicia" veuse espallando con éisito crecente unha audición galega que se trasmite pola emisora Radio Antártida de 19 a 19.30 os luns e xoves

Fernando Iglesias, une ás suas relevantes calidades artísticas, unha condición que non é doalo atopar en quenes como ele adícanse a anuar en púbrico, xa que ademáis da súa proverbial simpatía, fai gala de un patriotismo pouco común. Tacholas non somentes e bon artista, senón que é bon galego, que é tamén en certo xeito unha modalidade artística, emporiso que a Audición que dirixe, foi recebida con xeneral agrado, xa que veu ademáis enchendo unha necesidade; a que ten Galiza de expandir todo canto costituen as súas particularidades folklóricas, culturales, étnicas, etc. que é seu dúvida un dos meleores xeitos de xerarquizalos.

Verba maxistral

FATALIDADE ASIMILISTA

por

RAMON VILAR PONTE

Como homaxe e lembranza a Ramón Vilar Ponte, o xurdio escritor e patriota galego recentemente desaparescido, pubricamos este mañífico e valente artigo aparescido en A NOSA TERRA, (setembro do ano 1917) órgao das "Irmandades da Fala" en Galiza, do Partido Galeguista despóis, e hoxe en Bós Aires e América ao servizo do Galeguismo. E facémolo d'intento con data tan lonxana, co gallo d'ollar neste xurdio patriota galego, un dos precursores do noso aitual Movimento Patriótico Nazonal Galego.

Com'unha mala soma, com'a xenreira dunha mala fada que sobor da España caíra, o asimilismo foi leit motiv que presidéu o ausurdo proceso da historia peninsuar. Il segue sendo, ainda, o determiñante d'actuación dos políticos da Meseta. O insiño de cinco séculos d'artificiosa unidade a base d'asimilación forzada, nada di aos nosos desgobernantes. O asimilismo, tendenza á simpificación, propósito sintético, reduición a homoxeneidade do heteroxéneo e vario, é algo que predomiña agora, como sempre predomiñou, no esprito castelán A ninguén pode fuxirselle qu'iste espritu castelán é o que decote, hoxe como onte, crendo uns a todos os que integran a península, quixo faguer con eles un todo igoal, armónico, sen diferenza algunha, ¡cal si fose obra praticabel o fundir e xuntar o que, por condicións de raza, costumes, chan, lingoa, etc., é tan oposto e contraditorio!

Castela núcreo central d'ista obra, en ningun tempo rematada, que se chama España foi a que infunden o seu esprito á Peninsua; e como en Castela o asimilismo é algo qu'está no ambente, Castela erixida en direitora dos destiños da Peninsua, foi a que levou o seu fondo sentimento asimilista as costumes e á práitica do goberno e da política do Estado hispánico. O castelán, condizoado pol-o medio xeográfico no que se desenrola, froito direito da terra na que foi nado, é dende o seu nascimento simpricista; a monotonía da terra hirta, sempre a mesma, semella hacere modelado, com'unha masixa impón a súa forma ao liquido contido n'ela, a l-alma do castelán, i eisi o castelán é nemigo do compricado, do comprexo, non-o concibe; a súa tendenza é simpricista, e a simpricidade, como alguén dixo, é incompatibel coa civilización. E sendo isto eisi, e habendo sido castelánsos que, século trais século, viñeron aituando na outa direición dos destiños ibéricos, natural é que o seu instinto asimilista inspirásc todol-os seus feitos, e qu'asimilación fose lei suprema que determiñase todol-os seus aitos.

Mais é de ter en conta que dito sentimento asimilista fita con prevención, como cousa de perigo, todo aquilo que siñifica intento de diferenzación, tendenza a variedade, arela de sere ceibe E como as diferentes nazonalidades qu'integran a Peninsua son seres vivos, coleitividades cheas de enerxía, non embargantes a lousa de promo da hexemonía castelán que sobor d'elas pesou tanto tempo e ainda segue pesando, chegou un momento, o atual, no que xa non podendo resistire máis tempo é abalada a súa vitalidade, esmorecida tan solo, pol-os ventos da renovación qu'axitan ao mundo inteiro pertenden libertárense d'aquila unificación — a unificación da morte — botando por terra o uniformismo fatal que hoxe eisiste, uniformismo que non é outra cousa qu'a castración d'enerxías das nazonalidades hispánicas e a súa anulación como seres vivos e cheos de vida.

Sabese que a liberdade coleitiva é un postulado do moderno dereito. Contra isa afirmación admitida no mundo inteiro, érguese o sentimento asimilista que preside a política española, e que si poido producire fastos memoraboes d'épica grandeza, non é menos certo que tamén deu lugar a desastres enormes, que inda hoxe poñen xenreira no peito contra aquiles qu'os causaron. Pois si ben é verdade que mercede a il chegóu a bicéfala água de Castela — ave de presa ao fin — a domeñar baixo a súa pouta un continente inteiro, ao que impuxo a súa lingoa e as súas leis, non é menos verdade qu'as mesmas terras d'ise continente amóstranse hoxe aos ollos do mundo inteiro, como definitiva condenación d'un sentimento, o asimilista, que querendo faguer d'elas unha nova Castela, soio sirvén pra apresurar a hora da súa emancipación

Os tempos van máis de presa que dinantes e os acontecimentos precipitanse. Hoxe a vitalidade dos grupos nazonales que fan España, é cada vez máis rotunda e máis forte; ao miragre contribueu d'un xeito decisivo o fracaso do asimilismo, que despóis de tanto tempo d'ensaio, resulta máis desaxeitado que nunca pra rexire a dinámica do orgaismo ibérico. O asimilismo é o recuar, á reaición; e o mundo, lonxe de voltar no seu subir progresivo, camiña cada vez con movimento máis aceleirado ao seu perfeicioamento que, n'iste caso, será o abranguer unha vida libre pr'as nazonalidades, na cal, dona cada unha dos seus destiños, poidan todas fraternalmente, agarimosamente, desenvolver as súas aitividades con libertade plea e sin vasallaxe e sumisión e unha determiñada, como agora sucede, que iso non soio é indiño, sinón intolerabel.

Don Pedro Campos Couceiro

Co ouxeto de ser sometido a unha intervención quirúrxica, háchase internado no sanatorio do Centro Galego, o prestixioso e xurdio dirixente galeguista, don Pedro Campos Coureiro.

Por iste motivo, o homaxe que pra honrar a iste ben querido patriota galego, ía ter lugar no casal do Centro Betanzos, o dia 14 do corrente, orgaizado pol-a Irmandade Galega, houbo necesidade de aplazalo pra cando a saúde de D. Pedro permita levalo a cabo: o que se anunciará oportunamente, faguendalle presente aos poseedores de tarxetas do devandito homaxe, a convenencia de conservalos pra cando ele poida cumprirse.

Enviámoslle por meio destas liñas o noso garimoso saúdo a don Pedro Campos Couceiro, e faguemos votos porque o seu estado de saúde, permitanos presto testimuñarlle a fonda simpatía i-a estimanza que conta, en tudos cantos, coñecemos as súas virtudes de patriota, de loitador e de amigo.

Luis Seoane Eispuxo en Viau

O primeiro d'Outubro p.pdo. pendurou seus óleos nos lenzos de Viau na, rúa Florida, o pintor galego Luis Seoane.

A eisposición que durou do 1 ao 15, foi unha pelerinaxe de gostadores do arte. Artistas i entendidos, arxentinos i estranxeiros, atentos decote á produición artística deste notabel e personalísimo pintor galego, que cada vegada, nos solprende con novas mostras do seu arte vigoroso, de cores rotundos e trazos firmes e rexos. .. ..

Seoane chegou ao país vaí alá pra quince anos, traguendo a Galiza nos ollos. Porque Seoane, apesares do tempo e da distanza, é un pintor fondamente, xurdiamente galego. E cecáis compre decir eiquí, que a fidelidade é unha das súas caraiterísticas máis doadas: fidelidade integral, insobornabel a terra, e consigo mesmo, co seu arte.

Seoane tiña que ceibar o seu mensaxe i escolleu, o vieiro que ele sentía pra chegar á verdade, á súa verdade; un vieiro de fondas raíces raciais, ateigado de problemas e dificultades que este infatigabel e rexo traballador do arte; soupo vencer con discipriña, sen desviárese endexamáis do seu fito, andando ás apalpadelas na procura do éisito fácil e pasaxeiro, facendo concesións ao gran púbrico cunha pintura boniteira e convencional.

Dos cadros eispostos, "Pareja de emigrantes", "Mujer ordeñando", "Muchacho emigrante", "El gaiteiro", e "La Siega", de fonda asencia e contido humán galegos, eispresan doadamentes a intensa e permañente comunión coa Terra deste vigoroso pintor galego.

Góstannos moito, "Figura con mantilla", "Muchacha pensativa", "Figuras y azoteas", i "Espárragos i alcauciles" que eispresan doadamentes o éisito artístico acadado nesta mostra pol-o noso compatriota.

As nosas máis sinceiras felicitacións ao notabel artista, que tanto honora a Galiza no rexurdimento do seu arte.

M. D. P.

"Arriba España"

por VERDUGUILLO

O Porco está que non cabe
en sí de ledicia tanta.
Dendesde que o tío Sam
fixo con él alianza,
enguéronselle as orellas,
que tiña bastante laxas,
e levantóuselle o rabo,
direito como unha espada,
gruñindo a todol-os ventos:
"¡Arriba España!"

"¿Quén me tuse a mín agora?
Ríome das democracias",
dirá e verraco, mirando
a todos con arrogancia.
"Eu son o dono do munda,
fago canto me da a gana;
xa non hai quen me desbanque
nin ha faltarme a pitanza.
¡Viva meu padriño, viva!
"¡Arriba España"!

"Acaso que algún afirme
que vendín a miña patria
para salvar o meu coiro,
que en perigo se atopaba...
Esas son cousas dos roxos,
que me teñen moita rabia;
a verdá é que, como nunca,
oxe pode ser lanzada
a voz pra nós tan querida
"¡Arriba España"!

¿"Que a nosa nación sería
sen remedio destrozada,
si nunha nova contenda
belixerancia mostrara?...
¿Pero haberá quen se libre
da guerra totalitaria,
que, como fogo do inferno,
envolverá ao mundo chamas...
Mentra tanto, meus amigos,
"¡Arriba España"!

Así rezonga o cochino
coa súa cínica charla.
Non lle importa que do povo
frangullas as bombas fagan;
o que lle importa a este cocho
é ter chea a súa panza,
e que lle chovan os dólares
con prontitú i abundancia.
Por eso o maldito berra
"¡Arriba España!"

Quixo fundar un imperio,
que ao de Calros eclipsara;
maís fundou sóio un cortello,
corrompido pol-as ratas.
Elas son as favoritas
do marrano, que as ampara;
elas son as que campean,
as que engordan, as que mandan;
elas en fin, as que chilan.
"¡Arriba España!"

Xantar a Cándido González

Orgaizado pol-os residentes de Carballo, agrupados pol-a sociedade "Lar Bergantiñán" foi servida o día 30 de Outubro derradeiro, unha cea de homaxe ao Sr. Cándido A. González co gallo de haber sido favorecido co premio á mellor obra teatral dos concursos anuáis do Centro Galego de Bós Aires.

A dita cea concurreu un calificado número de dirixentes da nosa coleitividade, que quixeron testimoniar diste xeito, a ademiración por Cándido González pol-a obra patriótica que ven desenvolvendo nas distintas entidades galegas.

Pra referirse a persoalidade do agasallado, fixeron uso da verba os Srs. Cándido Rey, Fiz Fernández, Antón Alonso, Bieito Cupeiro e Alonso Ríos; contestando o agasallado con emocionadas verbas de agradecimento os conceitos dos devanditos oradores.

GRAN AITO DAS MOCEDADES DE GALEUZCA

O día 31 do derradeiro mes de Outubro, levouse a cabo no casal do A. B. C. de Corcubión, Venezuela 2164, a primeira festa de fraternidade, orgaizada polas mocedades de "Galeuzca", a que costitueu un verdadeiro acontecimento eisitoso, tanto pola gran cantidade de púbrico concurrente, como pol-a brilanteza dos números folklóricos presentados.

Abreu o aito o representante, señor Neira Vila, quen nunha brilante e axeitada disertazón, esplicou as razóns pol-as cales os mozos galegos, vascos e cataláns, aicionan xunguidos pol-as mesmas arelas le liberdade, por idénticos anceios de progreso do seus respeitivos povos.

Rematou o señor Neira Vila o seu discurso, interrumpido por contínos aplausos, cunhas verbas do gran Castelao, que premiou a concurrencia cunha sostida e longa ovación.

A seguido fixo uso da verba, o señor Antón Irazuzta en representación das mocedades vascas i-a Srta. María Casanova, en nome dos grupos cataláns, os que tamén foron entusiastamente aplaudidos pol-a concurrencia.

Após dos discursos de presentación, e alternando con bailabels, foron saindo a escea os conxuntos artísticos; tocándolle faguelo en primeiro termo a parexa galega Clotilde Iglesias e Picouto, os que beilaron maxistralmente unha muiñeira, rubricada pol-o púbrico cunha pechada ovación. Foron tamén moi celebradas pol-a entusiasta e animosa concurrencia, as intervencións do conxunto "O Sixto", e da parexa López Ximeno, aquela con gaitas i-estes con banda e guitarra, nas que interpretaron algunhas obras do noso ricaz e belido folklore.

Despóis das intervencións dos conxuntos de danzarins vascos e cataláns, que puxeron unha nota de vida e coorido niste fermoso espeitáculo, alongouse a festa, chea de movimento e animación, ate as horas da madrugada.

PRINCIPIOS DO GALEGUISMO

1 · Galiza, unidade cultural.
2 · Galiza, povo autónomo.
3 · Galiza, comunidade cooperativa.
4 · Galiza, célula de universalidade.

A NOSA TERRA

(NUESTRA PATRIA)

Déspotas insensatos,
forxá, forxade grilos
Pode oprimir o ferro
Un corpo enfraquecido;
Mais as nobres ideias
E gloriosos instintos...
Eses... non pode non, o duro ferro,
Nin a morte extinguillos.

EDOARDO PONDAL

Ano XXXV — Núm. 486 ★ BOS AIRES, 16 NOVEMBRO 1953 ★ Redaición - Adeministración: Rúa BELGRANO 2186

Nación i Estado

por

BIEITO CUPEIRO

Pra poder formarse un conceito craro e xusto do problema galego ou millor dito do problema ibérico en xeral, é mester estabelecer o verdadeiro valor semántico de dúas verbas, aparentemente sinónimas, pero, nom embargantes, totalmente desemellantes entre si; son as voces Estado e Nación, que na Hespaña, unhas veces por iñorancia, e outras adrede, coa manifesta intención de manter o confusionismo que sobor delas eisiste, nunca foron aclaradas, até por homes de siñificación política destacada, e por un xornalismo que, máis que en servir de vehículo cultural do povo, ocupábase end efender intreses de partido, de secta ou de casta.

O Estado é un ente xurídico, que debe ter por finalidade especifica representar, defender i-acrecentar o patrimonio económico, cultural, histórico, etc., da nacionalidade que representa. O Estado é o feito inmediato, a máis elemental finalidade funcional, que debe ter todo povo, porque o Estado é istrumento imprescindibel de que ten que valerse pra conquerir os ouxetivos que as tradicións históricas, e o desenrolo cultural i-económico lle sinalan, encol da máis outa perfeición posibel das particularidades que o personalizan, tales como son a música e demáis creacións artísticas, o idioma e demáis manifestacións culturales, interpretacións filosoficas, maneiras xuridicas por que se rixe; todo canto costitue o patrimonio moral e material, os xeitos vivenciales do seu eisistir. Non encher istas finalidades, refugar delas pra adoutar as alleas, é cometer unha estafa de lesa civilización; porque a civilización, de que tanto nos enorguecemos, non é outra cousa que as listintas aportacións das diferentes culturas, das particularidades, dos xeitos vivenciales, daqueles povos que souperon levalas a un outo grado de perfeición. Povo que non da e que ten a ise patrimonio común que é a civilización universal, paga ista falla coa escravitude en que se sume, i-o desprecio que a súa falta de barileza acada no conceito histórico; pero non eisiste a escravitude inda que se viva agrilloado por cadeas cando e ceibe o esprito, cando se ten concencia e anceios de liberdade; porque o esprito se non engaiola e se non somete a ningunha tirania, tarde ou cedo, ha crebar as cadeas en qeu o ser fisico poida ficar sumido.

Si o Estado é un ente xurídico, ¿qué é a Nación?. A Nación é unha comunidade natural, e digo natural, porque ao reves do Estado, non pode ser creación da determiñación dos homos, por moito que sexa a esfarnidade da sea aicción, i-a ricaz densidade do seu esprito. A Nación xurde dun lento evoluir de séculos e orixinase nunha chea de factores que fican fora de esfera da vontade e de poder humán. A Nación danlle forma, vivencia i-esprito: a Historia, a Xeografia, a raza, as lendas e tradicións, os xeitos do desenrolo económico; en resume, todo canto compón un "medio". Iste "medio" convírtese nun módulo potencial que tende a darlle personalidade a isa comunidade natural que é a Nación. Todol-os compoñentes dunha nación, teñen comúns caraiteres étnicos, económicos, culturales etc., a Nación é un povo. Agora ben; sentada ista premisa, recoñecida pol-as cencias politicas modernas e pol-a maior parte das correntes político filosóficas, dende as de dereitas até as de esquerdas, ¿non resulta ridículo e trabucado pretender axeitar a Nación as Estado, en ves de sel-o o Estado á Nación? O Estado pode empequenecerse, agrandarse, destruirse ou modelarse, e pol-o mesmo, suscetibel de modificación. Pode ser — premítaseme a eispresión — natural ou antinatural, ou sexa, abranguer unha Nación ou máis de unha, sin que elo siñifique que as Nacións sumidas baixo a hexemonía dun estado multinacional, deixen de ser tales pol-o feito de non teren direitos políticos recoñecidos. A Nación en troques, non é suscetibel de modificación, xa que soio pode sofrir mudanza ao través dun longo percorrer de séculos. Emporiso o Estado debe ser o istrumento da Nación, pro endexamáis a Nación o istrumento do Estado. Iste absurdo, iste trabucamento xurídico-político, é o orixe de todol-os males que dende catro longos séculos, veñen padecendo os distintos povos que compoñen o Estado Español, porque Hespaña non é unha Nación senón un Estado. Hespaña é un conxunto de catro Nacións: Galiza, Catañuña, Vasconia e Castela; rexidas por un soio ente político xurídico mal chamado Estado Español, porque en realidade non é outra cousa que o istrumento da domiñación castelán sobor dos demáis povos de Hespaña.

Cada Cousa no seu Tempo

A miña boa amiga S. C.
Recordando a súa nai

por **KEN KEIRADES**

O vello loitador galeguista, que co seudónimo de Ken-Keirades é ben coñecido antre os escritores galegos, aos 80 anos de idade, atópase co esprito tan mozo como aos 20. Veleiqui a mostra.

A boa hora mangas verdes,
dis que dí un refrán antergo,
que é o que me socede agora
co-iso teu porfiado empeño
de que uns versos ch-éi facere,
cal si estivera nos tempos
en que á túa nai lle cantaba,
con apaixoado estro,
as cadencias máis sentidas,
os máis frolidos arpexos
que a miña lira, inda virxe,
lle arrincaba ao sentimento.

Nos tempos que frolescian
tolas ilusións no peito:
todo o mundo era un xardín,
todo azul eran os ceos,
o sol raiaba na i-alma,
sin nubens o pensamento;
¡pro,, miña santa, arrepara
onde vai xa todo aquelo!

Os tempos foron pasando,
perdéume a lira os acentos,
e da vida, os desencantos,
deixánome o peito seco;
as inxustizas dos homes,
máis que os anos que correron.

Tantas me fixeron, tantas,
e con istinto tan fero,
que cando a pensar me poño,
sinto que non haxa inferno
pra que os feitores do dano,
que con saña me fixeron,
foran pol-a a porta grande
a comer lume alí dentro
e pagar alí en xustiza
canto eiqui deixaban feito.
S-é que o hai, uns poucos d-eles
xó estarán alí comendo
i-os que faltan irán indo,
pois perdoarlles non penso,
que cousas hai que non teñen
perdón de Deus nin do demo,
anque nin a un nin a outro
lle importen, según entendo.
¿Cómo qués, pois, que che cante
co-ista carraxe que teño?
¡Estáche boa a zanfona
pra se pór a darlle ó veo!

Sin hourizontes na i-alma,
coma non sexan ben negros,
sin ilusións nin espranzas
que ó peito lle den alento,
non poido arrincarlle á lira
senon discordes acentos.

Mais tí, porfía e porfía
en que ch-éi facel-os versos,
cal si poidera dar zume
un pau que caeu de seco,
ou voar un paxariño
que as aiñas lle raeron.
¡Probiña da miña lira
que tal che terá o tempero!

Xa ves o que d-ila sae,
anque en forzala me empeño.
Non son queixumes de rula,
non son tríos de xilgueiro,
nin cantos de cotovía,
nin asubios de melro;
só berros serán de pegas
ou chios de lagarteiro.
Non son pétalos de rosas,
que as auras esparexeron;
non son ramiños de frúndio,
dondos soaves e frescos,
nin recendentes tomillos,
que as ramiñas estendendo,
estrelecen as rosiñas
arrentes dos sibadeiros;
non son brancas azucenas
nin craveles abrileiros;
só unhas cantas follas secas
das que voaron co vento
que aquí e alá fun axuntando
pra sair coiste esperpento

Non lle dés voltas, amiga:
cada cousa no seu tempo.

LIBROS GALEGOS

En venda na Irmandade Galega

SEMPRE EN GALIZA
por Alfonso R. Castelao

AS CRUCES DE PEDRA NA GALIZA
por Alfonso R. Castelao

FARDEL DE EISILADO
por Luis Seoane

PRESENCIA Y HONDURA DE CASTELAO
por Marcial Fernández

A NOSA TERRA
Número eistraordinario adicado a morte de Castelao

SEARA NOVA
Revista portuguesa adicada a Castelao

Homaxe a Companys

O día 15 do derradeiro mes de Septembro, celebrouse no Casal de Cataluña, o aito de homaxe conque os cataláns honraron ao mártir das súas liberdades, Lois Companys. Dito aito foi presenciado por unha gran cantidade de público e contou coa adhesión de moitas entidades democráticas. Falaron — ademáis do Sr. Amilíbia — en nome do Consello de Galiza, o Sr. Bieito Cupeiro e pola entidade orgaizadora, o Sr. Rípoll; os cales fixeron un estudo das dramáticas circunstancias que orixinaron o sagrifixo de Companys, e defenderon os dereitos que teñen os povos ibéricos á súa total e libre determiñación.

(Ven da páx.

PREGUNTAN OS "RABANITOS" se non nos intresa a súa prédica "y lucha tenaz" — moito falan estes hespañóis — contra o réxime "hispanista", etc., etc...

Contestamos: Non nos intresa a vosa cháchara hespañoleira e centralista no seo das nosas institucións, máis ainda, refugámola e despreciámola por reaicionaria e antigalega. E nos está parescendo moi ben, que metades violín en bulsa e vos vaiades coa música a outra parte, que nós os galegos sabemos ben onde nos proe e como debemos rañarnos...

"LAUDEMUS RIANJES"

"Laudemus" a parvés dos parvos, aparvados pol-a parvés conxénita dos mamalóns apouvigados pol-as verbas estranxeiras do idioma asoballador...

Louvemos Rianxeiros, todo o noso, e refuguemos aos mamalóns decote dispostos a aceptar o que nos impoñen os estranxeiros coa teima de desfigurar o noso xurdio esprito galego.

Louvor a tí, ¡Ou Rianxo!, terra do ilustre Castelao, terra de Rianxeiros, nome sonoroso i enxebre, terra de mariñeiros e labradores...

¡ERA O QUE NOS FALTABA!... Na plaga de "rabanitos" hespañoleiros que aitualmente asolaga á Federación, aparesceunos un "lustra" do idioma de Cervantes, quen co tidoo de **"Contrabandismos"** escrebe moi foncho: "Abundan los pistoleros del idioma castellano. No les parece un mayúsculo absurdo, eso de que en los ómnibus se diga "correrse" a los que están "parados"? E non che parés a tí, ché, Marcos, que debías "correrte" pra o Club Español, poñamos por caso, e deixarte de facel-o parvo?

UN "RABANITO" que firma F. Oliveira e que por lóxica do apelido non ha ser de Murcia, nen tampouco da Estremadura, fai unha eisaltacion do pais galego, hoxe tripado pol-os yankis por mor das Bases, e logo ponse a saloucar: "El idioma castellano tal vez pronto decidan suprimirlo por el inglés, etc...".

Decime ché, Oliveirita: tí és papaleixón, ou qué che pasa? ¿Qué xarope che deron os "rabanitos" hespañóis pra pensares asín? Dende cando o castelán é o idioma de Galiza?...

Ten en conta, que si os yankis chimparan o idioma castelán e os casteláns fora do territorio galego, é algo que teríamos que agradecerlles, que nesa laboura estamos nós...

A FERRAMENTA DE DON PATRICIO... O bon de Don Patricio o "galiciano" en visporas de sair o periódico, uns amigos, coa teima de facerlle unha broma, agacháronlle o lápis e o coitado andaba todo desacougado na súa procura. E vendo que non daba con ele, ameazou todo carraxento: se non me dades o lápis, mañán non hai periódico...

¡Qué pavero que é este Don Patricio!...

LOURENZO FRAGOSO.

Aito de "Galeuzca"

Os mozos galegos, vascos e cataláns, orgaizados baixo a denomeación de "Galeuzca", que tanto eisito acadaron no aito levado a cabo derradeiramente no casal do A. B. C. de Corcubión; dispóñense á programación dunha nova xeira de fraternidade, que terá por esceario as instalacións do "Euzkochocoa", prestixioso club vasco d-ista cibdade. O novo aito consistirá na presentazón de números folklóricos das tres nacionalidades, a cárrego de conxuntos de diversas especialidades artísticas, os que sen dúvida superando ainda a derradeira aituación, costituirán un gran atraitivo cheo de vida e coorido; habéndose fixado o 16 do próisimo mes de Nadal como a data da sua realización.

Galiza e as Bases

(Ven da páx. 1)

nese troque se teña pra nada en conta a opinión da sua povoación, sempre ficará baixo un poder alleo que non comprende ren das súas necesidades, dos seus intreses e idaes. Pode secáis operarse un certomelloramento dalgúns aspeitos da vida galega, porque unha cousa é ficar sumidos ao atrasado imperio de Castela e outra moi distinta estar baixo un Estado téinicamente superior, pro con elo non nos engailamos, porque os bós galegos temos que ter concencia e sentimentos de Patria e ademáis acobillamos no noso esprito sentimentos democráticos, e non podemos aceptar nunca de bon grado un réxime que leve implícito un estado de sometimento d-un povo por outro, e de tal xeito, a negación da máis xusta conquista das cencias politicas modernas: o dereito á libre determiñación dos povos.

Os galegos non queremos aturar ningun ha eras de dominacións alleas, nin a fracasada hexemonía castelán nin a egoista e inhumán brutalidade dos novos amos, que apesares do pseudo liberalismo que pregoan, teñen sumidos aos povos d'América nun degradante colonialismo, e cuia falacia pouse de releve co recente feito de opadriñar ao meirande tirano que tivo Hespaña, logo da cháchara publicitaria empregada na ultima guerra, cando se facia pasar por abandeirada da democracia, etc. etc.

Galiza pros galegos ao servicio da humanidade, iste debe ser o noso lema, xa que nestas poucas verbas encérrase para a nosa Patria todo un mundo de posibilidades e ademáis os galegos sóio poderemos lograr as nosas reivindicacións de resultas do noso esforzo coleitivo.